

Treball de camp

Podeu començar fent una visita al quiosc (l'aparador de la premsa). Hi trobareu totes les publicacions de la vostra localitat, com també premsa nacional. Podeu comprar diversos exemplars de cada publicació per treballar després a classe, intentant que siguin publicacions diferents per poder-les comparar (per exemple: tres o quatre diaris del mateix dia, amb una imatge en la primera plana molt diferent, buscant que aquesta sigui impactant; compreu també la premsa del diumenge, perquè aquest dia inclou els suplementos, normalment amb reportatges fotogràfics ben treballats; incloeu-hi també la premsa del cor i revistes especialitzades, com les d'automobilisme o bricolatge).

La part més important del treball s'hauria de concentrar, sobretot, en la premsa diària, per la qual cosa, si ho creieu convenient, podeu cercar també a Internet, on hi ha portades de diaris de dies significatius.

<http://www.agendadelacomunicacion.com> Directori d'informació sobre premsa i mitjans de comunicació espanyols i internacionals, que inclou enllaços amb els diaris més importants del país.

Agències de notícies, on podeu trobar més reportatges i notícies d'actualitat

<http://www.ap.org/pages/product/photoservices.html> i <http://es.reuters.com>

També podeu demanar als alumnes que portin tots els diaris i totes les revistes adquirits durant una setmana a casa seva. Paral·lelament, podrien pensar per quins canals s'assabenten ells de les notícies, i preguntar-ho també a tots els membres de la seva família.

Amb el material a la mà, i després d'ordenar-lo, observar-lo i valorar-lo, podrem fer diverses activitats.

Vocabulari

És important diferenciar conceptes i debatre'ls: no és el mateix una notícia que l'actualitat, encara que tot tingui a veure amb la realitat... Per saber millor quins són aquests termes, podeu proposar al grup de fer entre tots una llista de **vocabulari** relacionat amb el periodisme i la informació en general.

A continuació us proposem una sèrie de conceptes, que entre tots, i a través del debat, haurien d'intentar de definir. Es poden complementar buscant també les seves definicions en diverses fonts (enciclopèdies, diccionaris, Internet...). Cadascun dels conceptes s'hauria d'il·lustrar amb les imatges de la premsa que heu recollit, i buscar-ne també l'equivalent audiovisual o en els canals mitjançant els quals els vostres alumnes coneixen l'actualitat.

Prensa, revista, diari, suplement...

→ Ordeneu el material que heu reunit segons el tipus de publicació: diaris, diaris setmanals, revistes especialitzades per temes, revistes del cor, suplementos i col·leccionables... Construïu la definició de cadascun i establiu un debat: quin tipus d'informació publica cadascun?, tots duen fotos, o els uns més que uns altres?, el tipus de fotos és el mateix en tots?, quina estructura tenen?, quin equivalent tenen aquestes publicacions en programes de televisió?, segueixen la mateixa estructura en la televisió que en la premsa escrita?, s'utilitza la mateixa nomenclatura (titulars, portada...)?

Periodisme, periodisme gràfic, fotoperiodisme...

→ Definir el periodisme en general serà útil per entendre el fotoperiodisme i el lloc que ocupa la imatge en el món de la comunicació. Il·lustreu-lo amb una pàgina de diari (però reserveu la primera plana per a més endavant), diferenciant «la taca» (la fotografia publicada entre el text, en el llenguatge dels periodistes) del text. Establiu percentatges: hi ha més fotos o més textos?, què informa millor? Busqueu diferents tipus d'imatges: caricatures, il·lustracions, fotos...

Fotoperiodisme és el periodisme gràfic que utilitza la fotografia com a mitjà d'expressió, i és una paraula utilitzada però que no sol aparèixer en els diccionaris. S'empra més el terme *periodisme gràfic*, que engloba la imatge, en totes les seves modalitats, publicada en premsa.

<http://www.worldpressphoto.org> Web oficial del World Press Photo, considerat el certamen internacional de fotoperiodisme més important.

Actualitat, notícia, reportatge, documental...

→ Parlar d'**actualitat** pot obrir temes molt interessants: quan un tema deixa de ser notícia o actualitat, encara que continui tenint lloc (per exemple, algunes de les guerres a l'Àfrica).

Podeu organitzar aquest debat mostrant diverses portades de diaris (per comparar les fotos que apareixen, veure quina és més impactant i per què, el tipus de notícia que publica cada mitjà...) i també suplementos dominicals, que solen publicar reportatges fotogràfics, per comparar les diferències entre una foto notícia i les quals componen el conjunt del reportatge. Analitzeu el tipus de temes que tracten en cada cas.

És important veure les diferències entre **notícia** i **reportatge**, entenent la primera com a «comunicació o informació, especialment d'un esdeveniment recent». La notícia sempre recull alguna cosa nova, d'actualitat i d'interès públic. Està íntimament lligada a la premsa diària i sol ocupar els llocs més destacats del diari: primera pàgina, grans titulars... Normalment va acompanyada d'una fotografia, que podem anomenar «foto notícia», que ha de ser directa, impactant i de fàcil lectura, perquè ha de sintetitzar en una sola imatge allò que el text desenvolupa en diverses columnes.

El **reportatge**, tal com va dir Henri Cartier-Bresson, un dels principals exponents del fotoperiodisme clàssic, és «explicar una història en una seqüència de fotografies». Per tant, no parlem d'una fotografia única o aïllada. Podem completar la idea dient que és «un conjunt de fotografies relacionades entre elles que expressen una visió d'una realitat social». El reportatge sol centrar el seu interès en la qüestió social i, normalment, ofereix un punt de vista personal. Es pot gestar sense les urgències de la premsa diària, cosa que permet al fotògraf treballar més a fons els temes. Se sol publicar en suplementos dominicals o en revistes especialitzades, encara que també és freqüent veure reportatges en forma de llibre, per la seva qualitat tècnica i el seu marcat accent estètic.

De fet, la **fotografia documental** se situa a la frontera, ja que cada cop és més present en museus i centres d'art. La fotografia documental és, segons el diccionari, tota la que es fa per «instruir o informar algú sobre les notícies i proves que pertocuen a un assumpte». En aquesta gran categoria, hi caben tots els estils fotogràfics que cerquin aquest objectiu, com el reportatge clàssic o la foto notícia, però també la fotografia antropològica, la científica (mèdica, de la naturalesa...), l'arquitectònica (carrers, edificis...), la social (familiar, d'esdeveniments públics...), i encara d'altres. Tanmateix, la categoria documental (tant en fotografia com en cinema documental) inclou una manera de fer vinculada amb la realitat (en oposició a la ficció o a les imatges de creació construïdes deliberadament). En alguns casos, designa gairebé un «estil» (del qual ja hem parlat anteriorment), amb les seves característiques estètiques. Aquesta manera de fotografiar també ha influït en artistes que com més va més utilitzen l'estil i els procediments de la fotografia documental com a mitjà d'expressió (per exemple, Jeff Wall).

Funcions de la imatge

Un suplement dominical conté moltes imatges i molt variades. Ens permetrà veure les diferents funcions i els diferents significats que pot tenir una imatge, i familiaritzar-nos amb diferents maneres de fotografiar.

→ Us proposem que extragueu totes les fotos dels dominicals que heu recollit i que demaneu als alumnes que les vagin agrupant segons diferents criteris. Per exemple:

- **Per les seccions en què es troben:** infantil, reportatge, moda, publicitat...
- **Per gèneres:** arquitectura, bodegó, retrat, paisatge...
- **Per temes:** de què ens parlen aquestes fotos?, què ens transmeten?
- **Per com s'han fet:** captades de la realitat, a l'estudi, simulant la realitat...

Què tenen en comú les fotos d'un mateix grup? En què es diferencien?

Podrem reprendre aquesta activitat després de la visita a l'exposició.

Pantalla, paper o...

A la pàgina web d'*El País* acostuma a aparèixer una secció en la qual es mostra un vídeo com a avanç del reportatge fotogràfic que es publicarà el diumenge següent. Pot ser interessant comparar els dos mitjans: veure què mostra cadascun i com ho fa, si són molt diferents...